

NOTATKI FAUNISTYCZNE

Ptaki

Artur Gołowski

ZAGĘSZCZENIA WYBRANYCH GATUNKÓW PTAKÓW LĘGOWYCH NA POWIERZCHNI PRÓBNEJ W DOLINIE LIWCA

Ocenę liczebności wybranych gatunków ptaków lęgowych przeprowadziłem w sezonach 1999 i 2000. Zarówno przy obserwacjach terenowych, jak i ocenie liczby terytoriów, stosowałem zapisy i kryteria oceny par podane przez Tomiałowicia (1980). W obu sezonach wykonałem po 7 kontroli całego obszaru badań. Każda kontrola odbywała się podczas jednego poranka i trwała około 5 godzin. Liczyłem jedynie wybrane gatunki ptaków, mniej liczne i łatwiej wykrywalne.

Teren badań (300 ha) stanowiła dolina Liwca o długości 2 km na wschód od mostu drogowego na Liwcu, na trasie Siedlce-Korczew. Największy udział na powierzchni zajmowały łąki i pastwiska (89,5%). Łąki na większości obszaru były przesuszone, a teren wilgotny zajmował do 10% ich powierzchni i było to najbardziej widoczne wczesną wiosną, kiedy tworzyły się w tych miejscach niewielkie rozlewiska. Wypas bydła prowadzono jedynie na kilku fragmentach, z reguły dopiero po zakończeniu pierwszego pokosu trawy, co przypadało w czerwcu. Zadrzewienia, w większości olchowe i brzozowe zajmowały około 10% i zlokalizowane były w 5 miejscach, grunty orne pozostałe 0,5%. Powierzchnię, poza rzeką Liwiec, przecinało także wiele rowów melioracyjnych o łącznej długości około 5 km, w znacznej części zaniedbanych i porośniętych wzdłuż krzewiastymi wierzbami.

Podczas badań notowałem liczebność 15 gatunków (tab.). Najliczniejszym z nich był trznadel *Emberiza citrinella*, następnie cierniówka *Sylvia communis* i pokląskwa *Saxicola rubetra*. Jedynie w jednym z badanych sezonów stwierdziłem gniazdowanie sójki *Garrulus glandarius* i jarzębatki *Sylvia nisoria* – te dwa gatunki były także najmniej liczne spośród objętych liczeniami. Zwraca uwagę różnicowana, w obu sezonach, liczebność ptaków siewkowych *Charadriiformes*. Rok 1999 był wilgotniejszy w porównaniu z 2000 i ten czynnik przypuszczalnie wpłynął na różnice w liczebności 3 gatunków siewkowych.

Zagęszczenia par lęgowych liczniejszych gatunków nie obiegały od zagęszczeń tych podawanych dla tego typu krajobrazu przez Tomiałowicia i Stawarczyka (2003). Jednakże zagęszczenie trznadla i sroki *Pica pica* było bardzo wysokie

w porównaniu z innymi powierzchniami w Polsce. Z kolei zagęszczenie kwiczoła *Turdus pilaris* było niskie jak na powierzchnię w dolinie rzeki.

Tab. Liczebność i zagęszczenie wybranych gatunków ptaków lęgowych na powierzchni „Liwiec”

Table. Numbers and densities of selected breeding birds on the sample plot “Liwiec”.
(1) - species, (2) - year 1999, (3) - year 2000, (4) - mean density (pairs/km²)

Gatunek (1)	Rok 1999 (2)	Rok 2000 (3)	Średnie zagęszczenie [par/km ²] (4)
<i>Emberiza citrinella</i>	57	47	17,3
<i>Sylvia communis</i>	33	34	11,2
<i>Saxicola rubetra</i>	20	22,5	7,1
<i>Pica pica</i>	9	7	2,7
<i>Gallinago gallinago</i>	10	3	2,2
<i>Carduelis carduelis</i>	8	4	2,0
<i>Lanius collurio</i>	5	6	1,8
<i>Vanellus vanellus</i>	9	1	1,7
<i>Carduelis cannabina</i>	5	4	1,5
<i>Sylvia curruca</i>	5	4	1,5
<i>Limosa limosa</i>	4	2	1,0
<i>Corvus corone</i>	2	2	0,7
<i>Turdus pilaris</i>	3	0,5	0,6
<i>Garrulus glandarius</i>	1	0	0,2
<i>Sylvia nisoria</i>	1	0	0,2

Literatura

- Tomiałojć L. 1980. *Kombinowana odmiana metody kartograficznej do liczenia ptaków lęgowych*. Not. Orn. 21: 33-61.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. *Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany*. PTPP „pro Natura”. Wrocław.

Adres autora:

Katedra Zoologii, Akademia Podlaska, ul. Prusa 12, 08-110 Siedlce,
e-mail: artgol@ap.siedlce.pl

DENSITIES OF SELECTED SPECIES OF BREEDING BIRDS ON THE SAMPLE PLOTS IN THE LIWIEC VALLEY

Summary

Numbers of 15 selected bird species were estimated in the breeding seasons 1999 and 2000 on a 300-ha meadow located in the Liwiec river valley (central-eastern Poland). The most abundant species were represented by the yellowhammer, whitethroat, and whinchat. Jays and barred warblers, the least abundant of the selected species, nested only in one of the two seasons. Densities of breeding pairs of the yellowhammer and magpie were very high as compared with their densities known from other areas of the same type in Poland, whereas the density of the fieldfare was low.